

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 22.5.2017
COM(2017) 501 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του Βελγίου για το 2017

και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας του Βελγίου για το 2017

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του Βελγίου για το 2017

και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας του Βελγίου για το 2017

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής²,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου³,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 16 Νοεμβρίου 2016, η Επιτροπή εξέδωσε την Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης⁴, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2017 σχετικά με τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Οι προτεραιότητες της Ετήσιας Επισκόπησης της Ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 9-10 Μαρτίου 2017. Στις 16 Νοεμβρίου 2016, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης⁵, στην οποία το Βέλγιο δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η Σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

² COM(2017) 501 final.

³ P8_ TA(2017)0038, P8_ TA(2017)0039 και P8_ TA(2017)0040.

⁴ COM(2016) 725 final.

⁵ COM(2016) 728 final.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 9-10 Μαρτίου 2017 και εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 21 Μαρτίου 2017⁶.

- (2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Βέλγιο θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή της Σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, που αποτυπώνεται στις κατωτέρω συστάσεις 1 έως 2.
- (3) Η έκθεση χώρας του 2017 για το Βέλγιο⁷ δημοσιεύθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2017. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος του Βελγίου όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 12 Ιουλίου 2016, η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος του Βελγίου ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».
- (4) Στις 28 Απριλίου 2017, το Βέλγιο υπέβαλε το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για το 2017 και το Πρόγραμμα Σταθερότητας για το 2017. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.
- (5) Οι σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις ελήφθησαν υπόψη στα προγράμματα των κρατών μελών για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) που καλύπτουν την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στη νομοθεσία που διέπει τα ΕΔΕΤ⁸, όταν είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να τροποποιήσει τα οικεία προγράμματα ΕΔΕΤ. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή των εν λόγω κανόνων⁹.
- (6) Το Βέλγιο επί του παρόντος υπάγεται στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υπόκειται στον κανόνα για το χρέος. Με το Πρόγραμμα Σταθερότητας του 2017, η κυβέρνηση σχεδιάζει σταδιακή βελτίωση του ονομαστικού ισοζυγίου από έλλειμμα 2,6% του ΑΕΠ το 2016 σε έλλειμμα -0,1% του ΑΕΠ το 2020. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος, με τη μορφή ισοσκελισμένης δημοσιονομικής θέσης σε διαρθρωτικούς όρους, έχει προγραμματιστεί να επιτευχθεί έως το 2019. Εντούτοις, ο εκ νέου υπολογισμός¹⁰ του διαρθρωτικού ισοζυγίου εξακολουθεί να δείχνει έλλειμμα, της τάξεως του 0,3% του ΑΕΠ, το 2019. Μετά την κορύφωσή του σε σχεδόν 107% του ΑΕΠ το 2014 και τη μείωσή του σε περίπου 106% του ΑΕΠ το 2015 και το 2016, ο δείκτης χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί σε 99% μέχρι το 2020 σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σταθερότητας. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβλέψεις είναι ρεαλιστικό. Ταυτόχρονα, δεν έχουν προσδιοριστεί τα αναγκαία μέτρα στήριξης των προγραμματισμένων

⁶ EE C 92 της 24.3.2017, σ. 1.

⁷ SWD(2017) 67 final.

⁸ Άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου, ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320. COM(2014) 494 final.

⁹

¹⁰ Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο, μη συνυπολογιζομένων των εκτάκτων και άλλων προσωρινών μέτρων, όπως υπολογίστηκε εκ νέου από την Επιτροπή με τη χρησιμοποίηση της από κοινού συμφωνηθείσας μεθοδολογίας.

στόχων για το έλλειμμα από το 2018 και έπειτα, κάτι που συμβάλλει στην προβλεπόμενη επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου το 2018 εάν δεν μεταβληθούν οι πολιτικές, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής.

- (7) Στις 22 Μαΐου 2017, η Επιτροπή συνέταξε έκθεση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι το Βέλγιο δεν πραγματοποίησε ικανοποιητική πρόοδο ως προς τη συμμόρφωση με την τιμή αναφοράς για τη μείωση του χρέους το 2016. Η έκθεση κατέληγε στο συμπέρασμα ότι, μετά την αξιολόγηση όλων των σχετικών παραγόντων, το κριτήριο του χρέους θα πρέπει να θεωρηθεί ότι πληρούται. Ταυτόχρονα, πρέπει να ληφθούν πρόσθετα δημοσιονομικά μέτρα το 2017, προκειμένου να εξασφαλιστεί η εν γένει συμμόρφωση με την πορεία προσαρμογής προς την κατεύθυνση της επίτευξης του ΜΔΣ το 2016 και το 2017.
- (8) Το Πρόγραμμα Σταθερότητας του 2017 αναφέρει ότι οι δημοσιονομικές επιπτώσεις της έκτακτης εισροής προσφύγων και των μέτρων ασφαλείας που ελήφθησαν το 2016 και το 2017 είναι σημαντικές και παρέχει επαρκή στοιχεία για την έκταση και τη φύση αυτών των πρόσθετων δημοσιονομικών δαπανών. Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι επιλέξιμες πρόσθετες δαπάνες ανήλθαν το 2016 στο 0,08% του ΑΕΠ για την έκτακτη εισροή προσφύγων και στο 0,05% του ΑΕΠ για μέτρα ασφαλείας. Το 2017, ο συμπληρωματικός αντίκτυπος σε σύγκριση με το 2016 των μέτρων ασφαλείας εκτιμάται επί του παρόντος σε 0,01% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος 1 και του άρθρου 6 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97, επιτρέπεται η ανάληψη των εν λόγω πρόσθετων δαπανών, δεδομένου ότι η εισροή προσφύγων, καθώς και η σοβαρότητα της τρομοκρατικής απειλής είναι ασυνήθεις περιστάσεις, ο αντίκτυπός τους στα δημόσια οικονομικά του Βελγίου είναι σημαντικός και η βιωσιμότητα δεν διακυβεύεται αν επιτραπεί προσωρινή απόκλιση από την πορεία προσαρμογής προς την κατεύθυνση της επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου. Ως εκ τούτου, η απαιτούμενη προσαρμογή προς την κατεύθυνση της επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου για το 2016 έχει μειωθεί, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι πρόσθετες δαπάνες που αφορούν τους πρόσφυγες και τα μέτρα ασφαλείας. Όσον αφορά το 2017, η τελική αξιολόγηση, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα επιλέξιμα ποσά, θα πραγματοποιηθεί την άνοιξη του 2018 βάσει των καταγεγραμμένων στοιχείων που θα παρασχεθούν από τις βελγικές αρχές.
- (9) Στις 12 Ιουλίου 2016 το Συμβούλιο συνέστησε στο Βέλγιο να επιτύχει, για το 2017, ετήσια δημοσιονομική προσαρμογή τουλάχιστον 0,6% του ΑΕΠ για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2017, υπάρχει κίνδυνος κάποιας απόκλισης από την απαίτηση αυτή το 2017. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει κίνδυνος σημαντικής απόκλισης από τη συνιστώμενη πορεία προσαρμογής προς την κατεύθυνση της επίτευξης του ΜΔΣ κατά το 2016 και το 2017, συνολικά. Το συμπέρασμα αυτό δεν θα μεταβαλλόταν εάν οι δημοσιονομικές επιπτώσεις της έκτακτης εισροής προσφύγων και των μέτρων ασφαλείας αφαιρούντο από την απαιτούμενη τιμή αναφοράς.
- (10) Το 2018, με βάση τη δημοσιονομική κατάσταση και, ιδίως, τα επίπεδα χρέους της χώρας, αναμένεται περαιτέρω προσαρμογή του Βελγίου προς επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου του για ισοσκελισμένη δημοσιονομική θέση σε διαρθρωτικούς όρους. Σύμφωνα με τον από κοινού συμφωνηθέντα πίνακα προσαρμογής στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, η εν λόγω προσαρμογή μεταφράζεται σε απαίτηση για ονομαστικό ρυθμό αύξησης των

καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών¹¹ που δεν θα υπερβεί το 1,6% το 2018. Θα αντιστοιχεί σε ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή της τάξεως του 0,6% τουλάχιστον του ΑΕΠ. Εφόσον οι πολιτικές μείνουν αμετάβλητες, υπάρχει κίνδυνος σημαντικής απόκλισης από την απαίτηση αυτή το 2018. Εκ πρώτης όψεως, δεν προβλέπεται συμμόρφωση του Βελγίου με τον κανόνα για το χρέος το 2017 και το 2018. Γενικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι θα χρειαστούν περαιτέρω μέτρα από το 2017 για τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Ωστόσο, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97, η αξιολόγηση των δημοσιονομικών προγραμμάτων και των αποτελεσμάτων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το δημοσιονομικό ισοζύγιο του κράτους μέλους υπό το πρίσμα των κυκλικών συνθηκών. Όπως υπενθυμίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής που συνοδεύει τις εν λόγω συστάσεις ανά χώρα, η αξιολόγηση του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος του 2018 και η επακόλουθη αξιολόγηση των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων του 2018 θα πρέπει να λάβουν δεόντως υπόψη τον στόχο να επιτευχθεί δημοσιονομικός προσανατολισμός που να συμβάλλει στην ενίσχυση της εν εξελίξει ανάκαμψης και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών του Βελγίου. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή προτίθεται να κάνει χρήση του εφαρμοστέου περιθωρίου εκτίμησης με βάση την κυκλική κατάσταση του Βελγίου.

- (11) Ο αποτελεσματικός δημοσιονομικός συντονισμός είναι απαραίτητος σε ένα ομοσπονδιακό κράτος μέλος, όπως το Βέλγιο, όπου μεγάλο μέρος των αρμοδιοτήτων για τις δαπάνες έχει ανατεθεί σε φορείς διακυβέρνησης σε υπο-εθνικό επίπεδο. Σε μια προσπάθεια να βελτιώσει τον εσωτερικό συντονισμό και να εφαρμόσει τη Συνθήκη για τη σταθερότητα, τον συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (το «Δημοσιονομικό Σύμφωνο»), η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι κυβερνήσεις των περιφερειών και κοινοτήτων του Βελγίου συνήψαν το 2013 συμφωνία συνεργασίας, με στόχο τον καθορισμό γενικών και επιμέρους πολυετών δημοσιονομικών πορειών που θα παρακολουθούνται από το Ανώτατο Συμβούλιο Οικονομικών. Ωστόσο, η διαδικασία αυτή δεν κατέληξε σε επίσημη συμφωνία επί δημοσιονομικών κατευθύνσεων, ούτε καθιέρωσε επαρκή μέτρα διασφάλισης όσον αφορά τον εποπτικό ρόλο του Ανώτατου Συμβουλίου Οικονομικών. Αυτή η έλλειψη συντονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών υπονομεύει τη βιωσιμότητα της συνολικής πορείας της χώρας προς την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, όπως ορίζεται στο πρόγραμμα σταθερότητας.
- (12) Παρά το μακροπρόθεσμο δυναμικό τόνωσης της ανάπτυξης που διαθέτουν, οι δημόσιες επενδύσεις είναι πολύ χαμηλές σε σύγκριση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, ιδίως σε σχέση με το σύνολο των δημόσιων δαπανών. Όχι μόνο είναι χαμηλό το κεφαλαιακό απόθεμα του δημοσίου, αλλά έχει διαβρωθεί και η ποιότητα των δημοσίων υποδομών. Δεδομένης της πολύ σοβαρής δημοσιονομικής στενότητας για όλα τα επίπεδα της διακυβέρνησης, η διατήρηση επαρκών περιθωρίων για επενδύσεις εξαρτάται από τη αναδιάρθρωση της σύνθεσης των συνολικών δημόσιων

¹¹ Οι καθαρές δημόσιες δαπάνες αποτελούνται από τις συνολικές δημόσιες δαπάνες εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που αναπληρώνονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια και των αλλαγών μη διακριτικής ευχέρειας στη χρηματοδότηση των παροχών ανεργίας. Ο εθνικά χρηματοδοτούμενος ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου εξομαλύνεται σε διάστημα τετραετίας. Συνυπολογίζονται τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας ή οι αυξήσεις εσόδων που είναι υποχρεωτικές διά νόμου. Τα έκτακτα μέτρα, τόσο ως προς τα έσοδα όσο και ως προς τις δαπάνες, συμψηφίζονται.

δαπανών μέσω βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των δημόσιων υπηρεσιών και πολιτικών και συγκράτησης της ταχείας αύξησης για ορισμένες δαπάνες.

- (13) Το Βέλγιο σημείωσε σημαντική πρόοδο στη μεταρρύθμιση του συστήματος καθορισμού των μισθών. Η αναθεώρηση του νόμου του 1996 που ρυθμίζει τις μισθολογικές διαπραγματεύσεις αποσκοπεί στη διασφάλιση της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας κόστους που επιτεύχθηκε χάρη στις πρόσφατες προσπάθειες συγκράτησης των μισθών. Οι πιο συντηρητικές βασικές προβολές και οι ενσωματωμένες εκ των προτέρων προσαρμογές στον υπολογισμό του μισθολογικού κανόνα σημαίνουν ότι το αναθεωρημένο πλαίσιο αποτελεί σημαντική συμβολή στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας κόστους του Βελγίου σε σχέση με τους βασικούς εμπορικούς εταίρους εντός της ζώνης του ευρώ. Επιπλέον, η μεταρρύθμιση παρέχει περισσότερες εγγυήσεις ως προς το ότι τα κυβερνητικά μέτρα για τη μείωση του μη μισθολογικού κόστους εργασίας θα επιδράσουν θετικά στην ανταγωνιστικότητα κόστους, διευρύνει δε τον ρόλο της κυβέρνησης όσον αφορά την πρόληψη αρνητικής εξέλιξης στην ανταγωνιστικότητα κόστους λόγω υπερβολικού πληθωρισμού. Το πλαίσιο των συλλογικών διαπραγματεύσεων προβλέπει στενή παρακολούθηση της εξέλιξης των μισθών και της παραγωγικότητας, καθώς και άλλων συντελεστών ανταγωνιστικότητας κόστους και ανταγωνιστικότητας μη σχετιζόμενης με το κόστος, από τις οργανώσεις κοινωνικών εταίρων που εκπροσωπούνται στο Κεντρικό Συμβούλιο Εθνικής Οικονομίας. Καθώς η πρακτική της σύνδεσης της εξέλιξης των μισθών με τον πληθωρισμό είναι ακόμη ευρέως διαδεδομένη σε πολλούς τομείς, στο πλαίσιο της διευρυνόμενης απόκλισης του πληθωρισμού μεταξύ Βελγίου και γειτονικών χωρών οι αλλαγές στο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος θα εξακολουθήσουν να παρακολουθούνται στενά στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

- (14) Έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος στη λειτουργία της αγοράς εργασίας. Η αύξηση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης και οι περαιτέρω περιορισμοί της πρόωρης συνταξιοδότησης ενθαρρύνουν τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας να παραμείνουν ή να επιστρέψουν στην εργασία. Οι σταδιακές μειώσεις της φορολογικής επιβάρυνσης συνέβαλαν στην αύξηση των ποσοστών απασχόλησης. Η δημιουργία θέσεων απασχόλησης υπήρξε δυναμική, τροφοδοτήθηκε δε από την οικονομική ανάπτυξη και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας κόστους. Τούτο αντικατοπτρίζει επίσης τη μείωση της φορολόγησης της εργασίας και τη συγκράτηση των μισθών, που συνέβαλαν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας κόστους εργασίας των βελγικών εταιρειών. Παρ' όλα αυτά, εξακολουθούν να υφίστανται ορισμένες διαρθρωτικές αδυναμίες. Τα ποσοστά μετάβασης από την ανεργία ή την αεργία στην απασχόληση είναι χαμηλά και το συνολικό ποσοστό απασχόλησης εξακολουθεί να επιβαρύνεται από τις πενιχρές επιδόσεις συγκεκριμένων ομάδων. Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση, τους νέους, τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας και τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, όπως είναι οι εργαζόμενοι που έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ αλλά και οι μετανάστες δεύτερης γενιάς. Τα αποτελέσματα ως προς την απασχόληση ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, ακόμη και μετά από προσαρμογή τους βάσει άλλων ατομικών χαρακτηριστικών, είναι από τα χειρότερα στην ΕΕ. Ειδικότερα, η διαφορά στα ποσοστά απασχόλησης για όσους έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ είναι η υψηλότερη στην ΕΕ: το ποσοστό απασχόλησης για την ηλικιακή ομάδα 20-64 ήταν 49,1% το 2016, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους γηγενείς ανερχόταν σε 70,2%, ήταν δε ακόμη χαμηλότερο για τις γυναίκες που έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ (39,1%). Το 2015 ο κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού για όσους έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ ήταν 50,7%, ενώ για τους γηγενείς ήταν 17%. Αυτές οι σημαντικές διαφορές στην

απασχόληση μεταξύ συγκεκριμένων πληθυσμιακών ομάδων εξακολουθούν να οδηγούν σε χρόνια υποχρησιμοποίηση του εργατικού δυναμικού. Μολονότι οι εν εξελίξει περιφερειακές μεταρρυθμίσεις των προγραμμάτων παροχής κινήτρων στον τομέα της απασχόλησης αποσκοπούν στον εξορθολογισμό και την προσαρμογή του συστήματος, η σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας των πολιτικών επιλογών που πραγματοποιούνται πρέπει να παρακολουθείται σε τακτική βάση. Ορισμένα από τα χαρακτηριστικά των πολιτικών που χαράσσονται για τις ομάδες-στόχους μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα μη αναμενόμενα οφέλη ή μετατόπιση του οφέλους. Ο συντονισμός και η επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων πολιτικής και εντός κάθε επιπέδου είναι επίσης σημαντικά για την αποτελεσματικότητα των στοχευμένων πολιτικών. Οι φόροι, περιλαμβανομένων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης για τους χαμηλότερους μισθούς και της διακοπής των κοινωνικών παροχών κατά την είσοδο στην αγορά εργασίας ή την αύξηση των ωρών εργασίας, μπορεί να δημιουργήσουν παγίδες αργίας και χαμηλών αμοιβών.

- (15) Έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος στις μεταρρυθμίσεις στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης που αποσκοπούν στη βελτίωση της ισότητας, των βασικών δεξιοτήτων και της ποιότητας της εκπαίδευσης. Ωστόσο, παρά τις καλές επιδόσεις, κατά μέσον όρο, σε σύγκριση με τα διεθνή δεδομένα, το ποσοστό των μαθητών με τις καλύτερες επιδόσεις μεταξύ των νέων ηλικίας 15 ετών μειώθηκε, ενώ το ποσοστό των μαθητών με χαμηλές επιδόσεις αυξήθηκε. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικές ανισότητες που σχετίζονται με το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο είναι πάνω από τον μέσον όρο της ΕΕ και του ΟΟΣΑ. Η διαφορά στις επιδόσεις λόγω προέλευσης από οικογένειες μεταναστών είναι επίσης μεγάλη, ενώ η δεύτερη γενιά έχει ελαφρώς, μόνο, καλύτερες επιδόσεις από την πρώτη γενιά, ακόμη και αν ληφθεί υπόψη το ιδιαίτερο κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο. Η αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων θα απαιτήσει επομένως ευρεία πολιτική ανταπόκριση, πέραν του εκπαιδευτικού συστήματος. Η έντονη αύξηση του σχολικού πληθυσμού, ιδίως μεταξύ των μαθητών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών (το ποσοστό τους αυξήθηκε από 15,1% το 2012 σε 17,7% το 2015), θα θέσει πιο επιτακτικά το ζήτημα της ισότητας. Επίσης, το Βέλγιο αντιμετωπίζει έλλειψη καταρτισμένων εκπαιδευτικών. Οι κύριοι λόγοι είναι η δυσκολία προσέλκυσης των καταλληλότερων φοιτητών και υποψηφίων για το εν λόγω επάγγελμα· το υψηλό ποσοστό αποχώρησης νεοδιοριζόμενων εκπαιδευτικών· και η μη διαθεσιμότητα για διδασκαλία ποσοστού των εκπαιδευτικών. Επίσης, η, τριετής σήμερα, διάρκεια αρχικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών στο Βέλγιο είναι σχετικά σύντομη. Οι μεταρρυθμίσεις στους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης έχουν καίρια σημασία ώστε να βελτιωθεί η συμμετοχή στην αγορά εργασίας νέων χαμηλής ειδίκευσης και να στηριχθεί η μετάβαση προς μια οικονομία έντασης γνώσης.
- (16) Η μη σχετιζόμενη με το κόστος διάσταση της ανταγωνιστικότητας εξακολουθεί να χρειάζεται βελτιώσεις. Τα υψηλότερα κέρδη παραγωγικότητας και η μεγαλύτερη επένδυση στο κεφάλαιο της γνώσης, ιδίως για την υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών, έχουν ουσιαστική σημασία από την άποψη αυτή. Αν και το δημόσιο σύστημα έρευνας είναι υψηλής ποιότητας, για καλύτερες επιδόσεις στον τομέα της καινοτομίας θα χρειαζόταν μεγαλύτερη διάδοση της γνώσης σε λιγότερο παραγωγικούς τομείς. Όλες οι ομόσπονδες οντότητες αναγνωρίζουν αυτή την ανάγκη και κατά τα τελευταία έτη έχουν υιοθετήσει διαφορετικές στρατηγικές και μέτρα για την προώθηση της καινοτομίας. Ωστόσο, για να προωθηθούν οι εξελίξεις αυτές, θα μπορούσαν να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για τη βελτίωση των συνθηκών που διαμορφώνουν το πλαίσιο για την καινοτομία. Επιπλέον, φαίνεται ότι υπάρχει πεδίο βελτίωσης της αποδοτικότητας και της

αποτελεσματικότητας όσον αφορά τη δημόσια στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας στο Βέλγιο, ιδίως με την αξιολόγηση πιθανών φαινομένων παραγκωνισμού και με την περαιτέρω απλούστευση του όλου συστήματος.

- (17) Έχει σημειωθεί περιορισμένη πρόοδος όσον αφορά την άρση των περιορισμών λειτουργίας και εγκατάστασης στο λιανικό εμπόριο. Μετά τη μεταρρύθμιση, με την οποία μεταβιβάστηκαν στις περιφέρειες αρμοδιότητες όσον αφορά την εγκατάσταση καταστημάτων λιανικής πώλησης, έχουν τεθεί σε εφαρμογή νέες περιφερειακές νομοθετικές διατάξεις για την απλούστευση της διοικητικής διαδικασίας χορήγησης άδειας. Ωστόσο, το περιθώριο ερμηνείας ορισμένων διατάξεων είναι ευρύ, κάτι που υπάρχει κίνδυνος να οδηγήσει σε αδικαιολόγητους φραγμούς εισόδου στην αγορά. Οι τιμές καταναλωτή εξακολουθούν να είναι υψηλότερες σε σχέση με τα γειτονικά κράτη μέλη, πέρα από το επίπεδο που θα μπορούσε να εξηγηθεί από το αυξημένο κόστος εργασίας. Μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων θα ήταν απαραίτητη, ώστε να διασφαλισθεί ότι οι καταναλωτές μπορούν να επωφελούνται από μια ανταγωνιστική αγορά και από χαμηλότερες τιμές.
- (18) Τα υψηλά επίπεδα ρύθμισης της αγοράς στον τομέα των βιομηχανιών δικτύου και ορισμένων επαγγελματικών υπηρεσιών περιορίζουν τον ανταγωνισμό στο Βέλγιο, ιδίως για τους κτηματομεσίτες, τους αρχιτέκτονες και τους λογιστές. Στους φραγμούς περιλαμβάνονται περιορισμοί στο μετοχικό κεφάλαιο και την εταιρική μορφή για τους αρχιτέκτονες, επιπλέον των λοιπών απαιτήσεων· οι κανόνες περί ασυμβίβαστου που απαγορεύουν την ταυτόχρονη άσκηση οποιασδήποτε άλλης οικονομικής δραστηριότητας για όλα τα είδη λογιστικών επαγγελματιών· περιορισμοί πρόσβασης στο επάγγελμα του κτηματομεσίτη· και περιορισμοί όσον αφορά την κατοχή μετοχικού κεφαλαίου και τα δικαιώματα ψήφου. Η μείωση των εν λόγω φραγμών θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα την εντατικοποίηση του ανταγωνισμού, οδηγώντας στην είσοδο περισσότερων επιχειρήσεων στην αγορά και σε οφέλη για τους καταναλωτές μέσω των χαμηλότερων τιμών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση των φραγμών στις αγορές υπηρεσιών τον Ιανουάριο του 2017¹². Η εν λόγω δέσμη περιλαμβάνει διάφορες συστάσεις μεταρρυθμίσεων προς το Βέλγιο για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.
- (19) Το δίκτυο μεταφορών αποτελεί ένα από τα πλέον επείγοντα επενδυτικά κενά. Υπάρχει αυξανόμενο πρόβλημα κυκλοφοριακής συμφόρησης κατά τις ώρες αιχμής, το οποίο υπονομεύει την ελκυστικότητα της χώρας για τους ξένους επενδυτές και έχει σημαντικό οικονομικό και περιβαλλοντικό κόστος. Το Βέλγιο αναμένεται επίσης να υπολειφθεί του στόχου μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για το 2020 και πάσχει από σοβαρά προβλήματα ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Οι πιο επείγουσες προκλήσεις είναι η αναβάθμιση των βασικών υποδομών σιδηροδρομικών και οδικών μεταφορών και η εξάλειψη των κενών στη σύνδεση μεταξύ των κύριων οικονομικών κέντρων. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να αντιμετωπιστεί η συμφόρηση κατά τις ώρες αιχμής με βελτίωση των δημόσιων μεταφορών, βελτιστοποίηση της διαχείρισης της κυκλοφορίας και εξάλειψη των στρεβλώσεων της αγοράς και των αρνητικών φορολογικών κινήτρων, όπως η ευνοϊκή μεταχείριση των εταιρικών αυτοκινήτων. Μια άλλη πρόκληση αφορά την επάρκεια της εγχώριας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και την ασφάλεια του εφοδιασμού εν γένει. Οι μη προγραμματισμένες διακοπές λειτουργίας διαφόρων πυρηνικών εγκαταστάσεων είχαν εγείρει ανησυχίες όσον αφορά τον τρόπο εξισορρόπησης της προσφοράς και

¹² COM(2016) 820 final, COM(2016) 821 final, COM(2016) 822 final, COM(2016) 823 final, COM(2016) 824 final.

της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ η κατ' επανάληψη αναθεώρηση του χρονοδιαγράμματος σταδιακής κατάργησης των πυρηνικών μονάδων συνεχίζει να δημιουργεί ένα κλίμα που δεν ευνοεί τη λήψη μακροπρόθεσμων επενδυτικών αποφάσεων. Μολονότι οι βραχυπρόθεσμοι κίνδυνοι εφοδιασμού έχουν μειωθεί, κυρίως με την αύξηση του στρατηγικού αποθέματος, και έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος όσον αφορά την αύξηση των διασυνδέσεων, εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές επενδυτικές ανάγκες σε πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Πέρα από την περαιτέρω αύξηση των διασυνδέσεων, χρειάζονται ευφυή δίκτυα για την ανάπτυξη της διαχείρισης από την πλευρά της ζήτησης. Λόγω του σημαντικού χρονικού διαστήματος που απαιτείται μέχρι την παράδοση έργων στον τομέα της ενέργειας και της μεγάλης ανάγκης για αντικατάσταση δυναμικότητας κατά την επόμενη δεκαετία, θα χρειαστεί ταχεία δράση, ιδίως με τη μορφή ενός κατάλληλου νομικού πλαισίου που θα προωθεί και την ανάπτυξη ευέλικτων ικανοτήτων (παραγωγής, αποθήκευσης και διαχείρισης της ζήτησης).

- (20) Το Βέλγιο έχει σημειώσει κάποια πρόοδο όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος, ιδίως με τη μετατόπιση της φορολογίας από την εργασία σε άλλες φορολογικές βάσεις, η οποία θα μειώσει σταδιακά τη φορολογική επιβάρυνση της εργασίας. Η φορολόγηση της εργασίας, περιλαμβανομένων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, μειώνεται σταδιακά μεταξύ 2016 και 2020. Τα αποτελέσματα της εν εξελίξει φορολογικής μεταρρύθμισης αρχίζουν να γίνονται ορατά. Ωστόσο, το φορολογικό σύστημα παραμένει περίπλοκο, με φορολογικές βάσεις που έχουν διαβρωθεί από ειδικές απαλλαγές, εκπτώσεις και μειωμένους συντελεστές. Ορισμένα από αυτά συνεπάγονται απώλειες εσόδων, οικονομικές στρεβλώσεις και βαρύ διοικητικό φόρτο. Η μετατόπιση της φορολογίας δεν φαίνεται να είναι ουδέτερη από δημοσιονομική άποψη, δεδομένου ότι η μείωση της φορολόγησης της εργασίας αντισταθμίζεται εν μέρει μόνον με την αύξηση άλλων φόρων, κυρίως φόρων κατανάλωσης. Υπάρχει ακόμη σημαντικό περιθώριο βελτίωσης του σχεδιασμού του φορολογικού συστήματος με περαιτέρω διεύρυνση των φορολογικών βάσεων, η οποία θα δώσει τη δυνατότητα για μείωση τόσο των εκ του νόμου προβλεπόμενων συντελεστών όσο και των στρεβλώσεων. Υπάρχουν επίσης σημαντικές δυνατότητες «πράσινης» μετατόπισης της φορολογίας, οι οποίες προκύπτουν από, μεταξύ άλλων, την ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση των εταιρικών αυτοκινήτων και των καρτών καυσίμων, που εμποδίζουν την περαιτέρω πρόοδο στην αντιμετώπιση της συμφόρησης, της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η κυβέρνηση προβλέπει αλλαγές στο σύστημα των εταιρικών αυτοκινήτων, αλλά το περιβαλλοντικό όφελος της εν λόγω μεταρρύθμισης είναι πιθανό να είναι περιορισμένο.
- (21) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η Επιτροπή προέβη σε συνολική ανάλυση της οικονομικής πολιτικής του Βελγίου και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2017 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς το Βέλγιο κατά τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στο Βέλγιο, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της ΕΕ, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε επίπεδο ΕΕ κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.

- (22) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το Πρόγραμμα Σταθερότητας και η γνώμη του¹³ αποτυπώνεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω,

ΣΥΝΙΣΤΑ στο Βέλγιο να λάβει μέτρα το 2017 και το 2018 προκειμένου:

1. Να συνεχίσει τη δημοσιονομική πολιτική του σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προληπτικού σκέλους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το οποίο μεταφράζεται σε σημαντική δημοσιονομική προσπάθεια για το 2018. Κατά τη λήψη μέτρων πολιτικής, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η επίτευξη δημοσιονομικού προσανατολισμού που να συμβάλλει στην ενίσχυση της εν εξελίξει ανάκαμψης και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών του Βελγίου. Να συμφωνήσει σχετικά με αναγκαστικά εφαρμοστέα κατανομή δημοσιονομικών στόχων μεταξύ των βαθμίδων διακυβέρνησης και να διασφαλίσει ανεξάρτητη δημοσιονομική παρακολούθηση. Να εξαλείψει τις στρεβλωτικές φορολογικές δαπάνες. Να βελτιώσει τη σύνθεση των δημοσίων δαπανών, προκειμένου να δημιουργηθούν περιθώρια επενδύσεων σε έργα υποδομής, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών μεταφορών.
2. Να διασφαλίσει ότι οι πιο μειονεκτούσες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, έχουν ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση και στην αγορά εργασίας.
3. Να προωθήσει τις επενδύσεις στο κεφάλαιο της γνώσης, κυρίως μέσω μέτρων για την αύξηση της αξιοποίησης των ψηφιακών τεχνολογιών και μέσω διάδοσης της καινοτομίας. Να αυξήσει τον ανταγωνισμό στις αγορές επαγγελματικών υπηρεσιών και στον τομέα του λιανικού εμπορίου και να ενισχύσει τους μηχανισμούς της αγοράς στις βιομηχανίες δικτύου.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*

¹³ Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.